

Túros Eszter

EGYENSÚLYBA RENDEZŐDŐ
GRAFIKAI TENDENCIÁK

– A 8. Székelyföldi Grafikai Biennálé kiállításairól –

Október elején startolt a 8. Székelyföldi Grafikai Biennálé, több helyszínen, több kiállítással.

Ahogy az már szokássá vált, a rendezvénysorozatot a biennálé korábbi fődíjasának kiállítása nyitotta meg. A sepsiszentgyörgyi Lábasházban Nastazja Ciupa (PL) *My non-places (A nem-helyeim)* című kiállítását láhatta a közönség, sorozatba rendeződő litográfiákat, a mulandóság és a kiüresedés kérdéseit járva körül régi bányák, elhagyatott sziléziai gyárak, szürke épülettömgék, struktúrák egyszerre ismerős és személytelen, ugyanakkor meghatározó, identitásformáló tereinek meszerien megformált, lírai hangulatú képeivel.

Ezt követően, *Saját jéghegyek* címmel, a sepsiszentgyörgyi MAGMA Kortárs Művészeti Kiállítótérben nyílt meg Gróf Ferenc és Gyenes Zsófia alkotópáros kiállítása, akik az elmúlt évben készült munkáikkal az ökológiai és gazdasági kilátástalanság diagramjaiból, infografikáiból és politikai szlogenjeiből inspirálódva hoztak létre új építőelemeket.

A biennálét megelőző kiállítások között kapott helyet Elekes Károlynak, a MAMŰ Társaság szervezésében megvalósuló tárlata, mely a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeumban, *Utóvéd álláspont* címmel, a 2010-ben elkezdett, ún. fejszés sorozatát mutatta be. Kiállított tárgyain keresztül egy művészi attitűd körvonalazódik. Elekes úgy fordul szembe az avantgárd újító gyakorlataival, hogy nem az invenciót helyezi előtérbe, hanem magát a viszonyulást a gyökereihez, a múlthoz, a népművészethez, a közös és személyes emlékezet tárgyaihoz. Azokat helyzetbe hozva, jelképpé emelve hozza létre objektjeit. És ahogy a biennálé kiindulópontját az 50. éves Gyergyószárhegyi Művésztelep jelentette, úgy Elekes Károly kiállítási anyaga is a szárhegyi művésztelephez kapcsolódik.

A 8. Székelyföldi Grafikai Biennálé törzsanyagát, az előző kiadáshoz hasonlóan, két helyszínen, két részre tagoltan állították ki: a sepsiszent-

györgyi EMÜK – Erdélyi Művészeti Központban, illetve Csíkszeredában, a Csíki Székely Múzeumban. A korábbi évek tapasztalataiból kiindulva egyértelmű, hogy a biennálé egyre határozottabb, stabilabb rendezvényé válik mind hazai, mind tágabb perpektívából nézve. A Gyergyószárhegyen fogant, majd három megye összefogásával megvalósuló biennálé sikerében nem mindenki bizott annak indulásakor. Az évek során azonban egyre népszerűbbé, egyre rangosabbá váló grafikai verseny felülmúlta a várakozásokat, és nemcsak számunkra teremt két évente kivételes alkalmat rálátni a kortárs grafika nemzetközi szcénájára, hanem világszinten is egy számontartott, fontos szakmai rendezvényé vált – ami itteni viszonylatban, előzmény nélküli jelenség.

Amennyiben a kvalitásnak, az eredményességnek fokmérője lehet a népszerűség, a biennálé eddigi történetében a G8 számít a legsikeresebb rendezvénynek: soha ennyien nem jelentkeztek a kiírásra. Ez nyilvánvalóan azzal is magyarázható, hogy éppen a biennálé révén olyan szakmai hálózatot sikerült kialakítani, amely láthatóbbá, elérhetőbbé teszi azt.

A kortárs grafikai tendenciák bemutatására vállalkozó biennálé egyszerre ad szabad teret a tradicionális és a megújulás szándékával kísérletező grafikai eljárásoknak. És bár rendszerint a világ aktuális változásaihoz köthető – de tág értelmezési kereteket teremtő – témára reagáltak az alkotók, ez nem jelent különösebb kötöttséget tartalmi szempontból sem. A nyolc kiadás alkotásait egymás mellé helyezve egy, a jelenleginél jóval nagyobb történet válik értelmezhetővé mind a technikák, mind a tartalmi kérdések tekintetében. A hagyományos és digitális, valamint a kísérleti grafikai eljárások egyensúlya látszik kirajzolódni az így felsorakoztatott alkotásokban, ahogyan a tradicionális magas- és mélynyomásos technikák széles skálájával találkozunk, valamint a digitális és kísérleti eljárásoknak is a legkülönlegesebb változatait láthatjuk. A témákat illetően is nagy utat járhatunk be. És bár nagyon sokféle kérdésfelvetés, gondolkodásmód válik így megközelíthetővé, azok alapvetően és stabilan néhány egyetemesen emberi, a világban zajló nagy változásoktól nem függetleníthető téma köré szerveződnek – ez a felismerés válik rendezőelvvé az idei kiállításokban is.

Két évvel ezelőtt, a világjárvány tapasztalataira reflektálva, a stratégiák, megküzdési módok témája rendezte tartalmi egységbe a technikai

szabadság jegyében meghirdetett biennálét. Ezúttal az egyensúly kérdésköre teremti meg a sokféle grafikai nyelv és beszédmód kötőszöveget. Bár a meghirdetett hívószavak nem kötelező érvényűek, és megfogalmazásuk is elég tág ahhoz, hogy sokféle irányba el lehessen indulni, nekünk, nézőknek fogódzót is jelenthetnek, terelve, megtartva figyelmünket. A kiállítóterekhez alkalmazkodva a lehangsúlyosabb témakörök szerint rendeződnek az alkotások – mindez úgy jelöli ki mozgásterünket, hogy a világ legkülönbözőbb szegleteiből érkezett alkotások egymás mellé helyezésével erőteljesen hangsúlyozva tágítja perspektívánkat, segíti tájékozódásunkat.

Az *egyensúly* gondolatával érkezve a hiány különböző tapasztalatainak képi manifesztációi tárulnak eléink, a pusztítás és pusztulás képei, disztópikus látomások, monumentális hatású mementók, melyek világunk jelenlegi állapotára reflektálnak, késébeetjő, tragikus, tragikomikus kilátásokat vetítve eléink.

Ilyen körülmények közül indulva az *indentitás* témájához kapcsolódó képekhez érkezünk, olyan belső tájakhoz, ahol az alapállapot a magány, a szorongás, az idegenség. Időbevetettségünk fájdalmas természetrajza ez identitáskeresési kísérletekkel, jelentéktelenségünk, töredezettségünk, torzulásaink felismeréseivel, a láthatóvá válás reményével, törekény egyensúlyhelyzetekkel. Ahogy a disztópikus látomások beszívárognak az identitás képeibe, úgy lépünk át az élettereként is artikulálódó konkrét vagy képzeletbeli terek, díszletek, konstrukciók közé. Változatos tereket járhatunk be: emlékekkel telített, mesterien kivitelezett személyes élettereket, szürreális tájakat, teátrális díszleteket, kőkemény geometriába rendeződő alakzatokat, a magány és a hiány végtelen tereit, a vágyakozás útvesztőit, ipari tájak nyomasztó környezetét, a csend helyeit, majd az egyre elvontabbá, személytelenebbé váló, időnként fojtogató geometriák grafikai játékkal oldott, mind távolabbi képtereit; hogy végül, poszthumán víziókként is értelmezhető képekkel záruljon ez a nagyívű történet, ez a nagyszabású grafikai tárlat.

A BIENNÁLÉ DÍJAZOTTJAI:

- A biennálé fődíja: Marco Trentin (IT)
- Nagy Pál-díj: Vasiliki (Vasso) Chatzimanoli (GR)
- Nagy Imre-díj: Czuczor Laura (HU)
- Plugor Sándor-díj: Marlana Biczak (PL)

- Baász Imre-díj: Teerawoot Com-on (TH)
- Magyarország Csíkszeredai Főkonzulátusának díja: Satitkun Mongkolruangrit (TH)
- Eszterházy Károly Egyetem díja: Buba Petru Radu (RO)
- Partiumi Keresztény Egyetem díja: Dicső Eszter Nóra (HU)
- Magyar Képzőművészeti Egyetem díja: Katarzyna Tereszkiewicz (PL)
- MAMŰ Társaság Kulturális Egyesület díja: Karol Polak (PL)
- Székelyudvarhelyi Pulzus Művésztelep díja: Jagoda Jaworska (PL)
- Gyergyószárhegyi Művésztelep díja: Andrzej Wochnik (PL)

*Teerawoot Com-on (TH): Családi kapcsolatok, 2024
(61 x 84 cm, fametszet). Baász Imre-díj*